

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45,

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Procese de presă.

I.

(Dr. E. B.) Unul din simptomele triste ale situației abnorme politice, în care a ajuns patria noastră, este potopul proceselor de presă, ce s'a năpădit în timpul din urmă peste ziaristica noastră, sub titlul de violare a ordinii publice de drept.

Trist este acest simptom, nu numai din motivul, că amenință existența unei părți a presei, dar mai vârtos, că represaliile progresive sunt acomodate a periclită în general libertatea presei, garanța cea mai mare a libertăților publice, fără să aibă efectul dorit: pacea, apropierea și nivelarea contrastelor între rasele și clasele din țară, ba din potrivă, sapă tot mai adânc ura și iritațiunea, pedecă cea mai fatală a unei înțelegeri între rasele și clasele sociale.

Este deci de înțeles, că reprezentanții presei atacate în interesele lor caută remedii, să gândească la un congres al ziariștilor români.

Trăim doar într-o vreme, când fiecare clasă tinde la apărarea colectivă a intereselor sale și astfel ideea congresului este îndreptățită.

Observând însă dispoziția ziarelor noastre și modul de cugetare corăspunzător acestei dispoziții abnorme, scopul dorit: scăparea presei, resp. sistarea persecuțiilor, pe calea contemplată nu-l văd realizabil; căci precum vindecarea celui lănced se poate ajunge numai prin cunoașterea temeinică a pricinelor boalei și prin delăturarea rațională a pricinii, tot așa trebuie purces și față de nevoile politice-sociale, între cari se numără și necazurile presei. Dacă voim deci — în mod serios — să leuim răul din rădăcină, avem să căutăm pricinile, și apoi mijloacele pentru delăturarea acestora.

Știm, că prigonirile presei sunt expresiile naturale ale controverșelor politice, lovindu-se o parte a presei cu curentul dominant, cu direcțiunea șovinistă a puterii de stat, în al cărei hal să află și publicul maghiar, cu organele lui legislative și executive.

Acestora o teză falsă și fatală le întunecă vederile: că nemulțămirea și neliniștea popoarelor nemaghiare izvoresc din motive personale, sunt opera așa numitelor „agitatori”, în consecință: trebuie amuțiți agitatorii și lucrurile merg strună!

Durere, ipoteza din zi în zi să întărește, devine „dogmă” la publicul maghiar din care se recrutează jurații, cari cred a săvârși o datorință patriotică, când pe acusat îl declară vinovat, întocmai ca organele puterii de stat când inițiază persecutarea ziarelor agitatoare.

Celce a cetit broșura lui „Argus”, publicată în coloanele acestui ziar, găsește acolo diagnoza amănunțită a acestui proces politic-social și adâncind cele desfășurate în broșură, singur va da de unica modalitate prin care — fără amăgire — putem aștepta sanarea acestor calamități. „Argus” într'un loc constată, că grosul elementului maghiar, atât cel oră enesc, cât și cel dela sate, (neluând în seamă pe „politicianii” cari privesc frecările popoarelor de mijloace potrivite a unor scopuri personale și politice) este iritat, și în urma iritațiunii, intolerant față de naționalități, fiind neorientat și fals informat despre acestea și tendințele lor.

Politicianii de profesie și cu dânsii presa maghiară de zeci de ani consideră și presintă inteligența nemaghiară de dușmană națiunii maghiare și primejdioasă patriei. Bietul cetățean din provincie, cu vederi înguste, neavând prilej, ca singur să pipăie adevărul: cele auzite din toate părțile și cetite din zi ce

merge le primește de bani buni și e convins, cu drept cuvânt, că îndeplinește o faptă „patriotică” contribuind la stărpirea dușmanilor patriei!

Judecătorul — fiind legat de verdictul juraților și pătruns singur de acelaș cuget — la croirea pedepsei să acomodează și dânsul curentului șovinist, stabilind în mod „esemplar” pedeapsa.

Are drept „Argus” când învinovățește și pe conducătorii naționalităților, că au neglijat publicul maghiar și nu l'au informat în mod fidel și acomodat scopului despre tendințele adevărate, legale ale naționalităților, ci au privit cu nepăsare seducerea sistematică a acestui public și ducerea lui pe căi piezișe, ba prin unele manifestațiuni pătimașe și cam nesocotite ale presei nemaghiare, trecute apoi în mod tendențios în publicitatea maghiară, au căutat să întărească chiar calumniările celor răutăcioși.

Informarea publicului maghiar, în care se află mulți cu bună credință — are urmări foarte prețioase. Un astfel de efect să poate constata și din influența provocată de broșura amintită, care înșirând toate gravaminele naționalităților într'un mod obiectiv și binevoitor: a câștigat o multime de bărbați de bine dintre Maghiari pentru ideea păcii cu naționalitățile și a adus totodată la tăcere pe cei mai sălbatici: pe un Lengyel Zoltán, Nagy György, Bozóky Árpád, cari față de manifestațiile din urmă ale deputaților noștri — tac acum ca peștele. Asemenea jurații din orașele maghiare, dacă ar fi informați în asemenea mod: n'ar mai fi seduși a aduce atâtea verdicte oșânditoare.

Ca această influință să fie statornică, mai este de lipsă, ca politicianii noștri, și mai ales presa noastră să se știe acomoda acestui curent pacinic, astfel, precum în timpul din

urmă să și acomodează o parte a deputaților nemaghiari în dieta țării, onorând și din a lor parte manifestațiile conciliante ale deputaților maghiari, căci numai în acest mod va fi încredințat publicul maghiar, că cele spuse de „Argus” sunt ecoul fidel al naționalităților, că doresc și ele serios aplanarea controverșelor în cadrele constituțiunii și că broșura n'a fost scrisă numai din tactică, cu secul, ca maghiarimea să fie trasă pe sfoară.

Din parlament. Vineri a ținut dieta o ședință scurtă. S'a cetit rescriptul preafinal, despre închiderea sesiunii a doua și deschiderea sesiunii a treia, care se va face în 29 Aprilie n. Până atunci dieta are vacanță. În ședința din 29 Aprilie se vor alege vicepreșidenții și notarii, apoi comisiunile.

Indreptare. În studiul Preacuvioșiei Sale domnului Arhimandrit V. Mangra, despre „Ierarhia și Mitropolia bisericești române din Transilvania și Ungaria”, publicat în numerele din urmă ale ziarului nostru, s'au strecurat mai multe greșeli de tipar, pe cari le îndreptăm după cum urmează:

Numărul 28, pagina a doua, coloana a doua, textul grecesc, din care a rămas un șir necules, sună astfel:

„Μεῖον πολὺ δὲ καὶ Γύλας, ἄρχων ὢν καὶ αὐτὸς τῶν Τούρκων, εἰσεῖσιν εἰς τὴν βασιλίδαν καὶ βαπτίζονται, τῶν ἰσῶν ἀξιώθεις καὶ αὐτὸς ἐνεργεσίῳν καὶ τιμῶν ἀνελάβετο δὲ μεθ' αὐτῶν καὶ τινὰ μοναχόν, Ἱεροθέον τοῦνομα, δόξαν εὐλαβείας ἔχοντα, ἐπισκοπὸν Τουρκίας παρὰ τοῦ Θεοφιλάρχου χειροτονηθέντα. δὲ ἐκτεσε γεινομενος, πολλὸς ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς πλάνης εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἐπανήγαγεν.”

Tot acolo, coloana a doua, nota 5, să se cetească Gánoczy (în loc de „Gánacziy”) și S. Ladislao, (în loc de „S. Ladislav”).

FOIȘOARĂ.

O dare a preoției noastre la 1667.

(Fine.)

Tot 40 mii de galbini s'au administrat la Constantinopol și în timpul domniei lipsite de energie a lui Apafi, cu care se încheie șirul principilor ardeleni.

Tributul turcesc era numit în Aprobate și în alte acte de obicei cu termenul: dare „pentru mulțămirea Porții”, în originalul maghiaro-latin: a Porta contentatódjára sau contentálására, iar pentru acoperirea unei părți a lui s'a destinat în secolul XVII. și venitul băilor de sare de la Cojocna, Sic, Turda și Ocna.)

De pe timpul lui Apafi avem un preliminar pentru tributul turcesc, păstrat în edițiile XLV. și XLVI. din Compilete, partea V. din anul 1667. Edițiile se bazează pe articoli dietali despre dare din dieta ținută în Făgăraș la 1666 (art. 18) și în M. Oșorheiu la 1667 (art. 39) și încep astfel:

„De oarece existența acestei patrii, după Dzeu este asigurată prin mulțămirea Porții, care se bazează pe dare și în privința aceasta nefăcând n'arui favor a trebuit să preliminar dare în modul scris

mai jos. Am preliminar darea conform numărului porților, de o poartă câte 15 taleri.”

Urmează apoi preliminarul, cuprinzând ambele edite 79 de poziții. În unele poziții se arată numărul porților din comitate astfel:

În comitatul Albei sunt, conform registrelor provăzute cu pecetea (a petsétes Regestrum szerént) porți 355, coloni 5.

În comitatul Zarandului sunt porți 62 etc.

În alte poziții să preliminează darea în sumă fixă pentru unele ținuturi sau orașe d. e.

Intreg ținutul Făgărașului să dea taleri 2000.

Abrudul să dea taleri 100.

Săcuimea întreagă să dea tal. 5000.

Grecii să dea tal. 2000. Grecii erau comercianți prin orașe, dar cei mai mulți cu numirea aceasta erau Macedo-Români.

Hunedoara să dea tal. 75.

Hațegul să dea tal. 52 etc.

În preliminar sunt cuprinse în rubrică separate și părțile ungurene: comitatul Maramurășului, orașele din Bihor și domeniile din jurul Orășii, între cari și domeniul din ținutul Beiușului.

În poziția a 30-a se fixează darea preoției române astfel:

Preoții români să dea taleri 500. Din acestia 100 să-i dea protopopii români, ceilalți preoți.

Textul original este următorul:

Az Oláh Papok adgyanak Tall. 500. Mell'nyek 100 Tálé át az Oláh Esperestek adgyákmeg, a' többit a' közz Papok.

Se naște acum întrebarea, că oare de ce cheie s'au folosit legislatorii unguri ai Ardealului la 1667, când au fixat darea preoției noastre în 500 de taleri? Credem, că două momente principale au trebuit să aibă în vedere: starea materială a preoției și numărul protopopilor și al preoților.

Ce se ține de starea materială naturală, că ea a trebuit să fie luată în considerare, de oarece în orice stat, fie organizat cât de primitiv, la preliminară dărilor trebuie să se țină cont de capabilitatea de plată a celor supuși la dare. Această reese și din unele poziții ale preliminarului ce ne preocupă. Vedem, că protopopilor, deși în număr cu mult mai mic, ca preoții, li-se prescrie 1/3 parte din suma dării, negreșit din cauză, că ei erau mai bine situați decât preoții.

Vedem mai departe, că Grecilor li-se preliminează în total 2000 de taleri. Numărul Grecilor însă era relativ mic. Ei nu se aflau decât prin orașe, în unele locuri abia câte 3—4 familii, numai în Brașov, Sibiu și în Alba-Iulia se găseau ceva mai mulți. În orice cas însă numărul lor era cu mult mai mic ca d. e. al preoților noștri și dacă li-s'a impus contribuție mai mare, aceasta se făcea din cauză, că fiind

comercianți, aveau câștiguri bune și dispuneau de averi.

Din preliminarul de dare dela 1667 putem concluda deci, că starea materială a preoției noastre în general era slabă, aproape egală cu cea a iobagilor, ceea ce nici nu se putea altcum în acele vremuri de grele opresiuni și prigoniri. De aceea vedem, că preoților noștri nu s'a putut prelimina decât 1/4 parte a sumei impusă Grecilor.

Considerând mai departe, că în preliminar darea personală se fixează la unii cu câte 1/2 de taler, la alții cu 1, 2 și 3 taleri etc. probabil, că după această normă la fixarea sumei de 100 de taleri pentru protopopi se va fi socotit cam doi taleri pentru un protopop și de aci ar rezulta, că numărul protopopilor noștri va fi fost de 50—60. Încât pentru preoți măsura va fi fost, ca un taler să se adune dela 3—4 preoți, așa că numărul preoților s'ar urca la vre-o 1500—1600.

La 66 de ani după datul 1667, anume la 1733 s'a făcut prima conscripție a parohiilor și preoților români prin episcopul I. Micu-Klein, care a fost publicată în broșură de dl. Nicolae Togan la 1898 din manuscrisul aflat în biblioteca Bruckenthal. În această conscripție numărul protopopilor este 44 afară de Țara-Bârsei, care nu e cuprinsă în conscripție.

La 1667 numărul protopopilor a trebuit să fie ceva mai mare, fiindcă preli-

*) Compilete, P. V. Ed. XLIII. anul 1665.

Numărul 29, pagina primă, coloana a doua, șirul 34 (de sus în jos), textul grecesc sună astfel: „αλλα και τα παρα των τοπιχων αρχιερων καθιερωθεντα, της πατριαρχικης απολαυειν δεφενδουσας και της επισκεψης...”

Tot acolo, coloana a treia, nota 4, să se cetească: Șaguna, Dreptul canonic §. 237 (în loc de 251). Pagina a doua, coloana a treia, șirul 6 (de sus în jos), să se cetească: „ca așezăminte”, în loc de: „cu așezăminte”.

Numărul 30, pagina a doua, coloana a doua, în șirul 37 (de sus în jos) să se cetească: oblađuirea eparhiei tale (în loc de „sale”), iar în șirul 54: organizarea mitropoliei (în loc de „mitropoliilor”).

Numărul 32, pagina a doua, coloana a treia, șirul 26 (de sus în jos), să se cetească: Uglijeza, în loc de „Hgljeza”.

Numărul 33, pagina a doua, coloana a doua, șirul 14 (de sus în jos), să se cetească episcopatul, în loc de „episcopul”, șirul 22, minim, în loc de „minim”, iar în șirul 40, în loc de cuvântul „Deodată” să se pună cuvintele: „La urmă”.

Numărul 34, pagina primă, coloana a treia, șirul 12 (de sus în jos), să se cetească: Danciul, în loc de „Daniil”.

Numărul 35, pagina primă, coloana primă, nota 1, să se cetească: pag. 453—456 (în loc de 553—556), coloana a doua, șirul 53 (de sus în jos), în loc de Extrasul, să se cetească „Textul”. Coloana a patra, șirul 25 (de sus în jos), „știu și recunosc”, în loc de „știu și cunosc”.

În chestia unor scăderi din Caransebeș. Ne ar fi părut foarte bine, dacă cele întâmplate acum de curând în Caransebeș nu ajungeau să formeze obiect de discuție publică și în presa românească. Dar după ce unele din ziarele noastre s'au ocupat cu ele, aflăm de bine a informa publicul și din partea noastră.

Pe baza informațiilor primite dela loc competent, putem spune, că despre lucrurile anormale din Caransebeș, Înaltpreasfinția Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu nu a avut nici o cunoștință. E adevărat, că în chestia neînțelegerii unor parohii prin parohi, ci numai prin administratori, i-s'a fost adresat o interpelație în congresul din urmă, dar Escelența Sa a declarat atunci în răspunsul dat, că arătare nu i-s'a făcut în privința aceasta și astfel nu poate să iee nici o dispoziție. Dacă însă va primi vre-o arătare, își va face datoria. Congresul a luat răspunsul cu aprobare la cunoștință, iar arătare până astăzi la metropolie nu s'a primit. Acum nu de mult a sosit însă la metropolie un comunicat al domnului ministru de culte și instrucțiune publică, în care să împărtășește, că prin un trimis

minarului de dare se estinde și asupra Maramurășului și Bihorului, pe când conscripția lui Klein cuprinde numai Ardealul propriu.

Ce se ține de numărul preoților, în conscripția dela 1733 sunt arătați în total 2741 de preoți, dintre cari 2255 uniți și 486 greco-orientali. La 1667 numărul preoților va fi fost mai mic. Avem temeiuri de a presupune aceasta. Sub principii prigonirea preoților era mai mare, călugării de legea românească nu erau suferinți și preoțimea noastră era de o confesie.

În cei 66 de ani vremurile s'au schimbat puțin înspre bine. Soartea preoției devenise mai suportabilă și încetând cumplita năvălire turcească s'au premenit satele și s'a sporit populațiunea.

În urma acestor împrejurări a crescut și numărul preoților. La aceasta a contribuit și separarea Românilor în două confesiuni, așa că în multe sate erau două feluri de preoți cum se vede din conscripție. Dacă și la 1733 ar fi fost Români toți de o lege, numărul preoților poate nu era mai mare de 2255 cât se arată a fi preoții uniți.

Se înțelege, că numărul preoților și protopopilor fixat aci de mine în legătură cu darea preoției dela 1667 în lipsa totală de alte date este a se considera de o combinație aproximativă.

¹⁾ Vezi Aprob. P. III. Tit. LIII. art. 1.

special al seu pentru cercetarea institutului pedagogic din Caransebeș, s'au descoperit lucruri regretabile acolo, despre cari incunoștiințază acum și pe Escelența Sa spre știre, după ce prin același comunicat a incunoștiințat despre ele și pe Preasfințitul domn Episcop al Caransebeșului Nicolae Popea, cerându-i ca se delature relele cu grabire. Înaltpreasfinția Sa Metropolitul imediat după primirea actului a întreat în scris pe P. S. Sa, dl Episcop al Caransebeșului, Nicolae Popea, despre adevărata stare a lucrului, oferindu-i în caz de lipsă sprijinul său și al Consistoriului metropolitan la delaturarea scăderilor. Neprimind în decurs de 8 zile răspunsul dela P. S. Sa Ep. Caransebeșului, I. P. S. Sa Metropolitul în conțelegere și dimpreună cu P. S. Sa Ep. Aradului Ioan I. Papp a intrunit în jurul seu pe cei mai de frunte membri din asociație ai consistoriului metropolitan, consultându-se împreună și combinând măsurile ce sunt de luat pentru delaturarea răului. În urma consultărilor avute domnul secretar mitropolitan, Nicolae Zigre, a fost trimis la Caransebeș cu instrucțiunile primite dela Sibiu. În Caransebeș dl Zigre a ținut o nouă consfătuire, cu factorii dela conducerea diecezei și cu mai mulți fruntași din Lugoj, și acceptându-se și din partea acestora de bune cele recomandate dela Sibiu, Preasfinția Sa, Domnul Episcop Nicolae Popea din cauza adâncilor sale bătrânețe a concretizat conducerea diecezei în cele administrative vicariului său, părintelui Arhimandrit Filaret Mustă, iar persoanele vinovate au fost delaturate și înlocuite cu altele. Despre toate acestea domn Episcop al Caransebeșului a raportat ulterior atât ministrului cât și Înaltpreasfințitului Mitropolit Ioan Meșianu, care, cum se vede din cele expuse, și-a făcut și de astădată datoria. De cumva va mai fi ceva de făcut, credem că sinodul eparhial al diecezei Caransebeșului, care e în pragul uși, dimpreună cu consistoriul, va suplini și acelea, apărând autonomia.

O ședință a dietei ungare.

Ședința de Marți a dietei din Budapesta, în care deputații naționaliști, împedecați în exercicierea dreptului lor, au părăsit în mod demonstrativ dieta, a decurs, după raportul publicat de ziarul „Lupta”, după cum urmează:

Prezidentul Justh deschide ședința la orele 10. Dintre miniștri sunt de față Wekerle, Andrássy, Kossuth, Günther, Darányi. Naționaliștii în număr frumos. După verificarea procesului verbal, se trece la discuția proiectului de revizuire. Vorbește întâiu deputatul

Dr. Aurel Vlad: Domnilor deputați, mulți țin, că atitudinea opoziției în fața articolului al doilea e de neînțeles. Aceștia afirmă, că articolul al doilea în realitate vrea să atenuze rigoarea articolului prim și că dispozițiile speciale ale acestui articol constituie pentru opoziție o garanție și-i ușurează calea de a se pune în opoziție cu voința majorității. Eu, domnilor deputați, țin afirmațiile aceste de absolut greșite și rog majoritatea, că dacă într'adevăr vrea să poarte grijă de garanțiile minorității, — să abțină de p'ânul acesta de-a ferici în ast mod minoritatea. Minoritatea știe mai bine ce-i este spre folos.

Eu domnilor văd, că în articolul al doilea se cuprind dispoziții, cari tind să

Darea aceasta este și ea o reminiscență a suferințelor din trecutul poporului nostru. Constitue un mic capitol al apăsărilor și nedreptăților noastre de pe vremuri. Dacă un străin, care nu cunoaște trecutul acestei țări ar deschide cartea legilor Aprobate și Compilate și ar citi preliminarul de dare dela 1667 ar fi ispitit să creadă, că în Ardealul de pe acele timpuri nu există decât preoțime românească, nefăcându-se amintire despre preoțimea celorlalte patru confesiuni, liberă de imposte. Și n'ar face greșală neiertată străinul, dacă astfel ar crede, căci poate singură această preoțime supusă la dare va fi fost alcătuită din adevărații preoți, martiri anonimi ai convingerii, cari suferit-au prigoniri, batjocuri și umiliri, fără ca să poată fi înduplecați a să lăpăda de credința străbună și a-și părăsi pentru bunuri lumești turma lor cuvântătoare... Acești preoți au dat dovezi de statornicie și tărie neînfrântă, stând paznici ai bisericii și mângăitori ai poporului apăsă și obidit, în vârtejuri de vremuri grele, în timpuri, când în țara Ardealului principiul fundamental de guvernament era: *Susul să dea bani, Românul să lucreze țărânele grofești, iar Ungurul și Săcuil să poarte război*, sau cu alte cuvinte, nobilimea ungurească să se desfate și să trăiască din munca și sudoarea altora!

Silvestru Moldovan.

¹⁾ Kövári, Erd. tört. V. p. 22.

facă cu neputință obstrucția tehnică, o țintă care n'o desaproba nici eu. Văd însă în același timp, că dispozițiile articolului trec mult peste hotarele ce se impun în ce privește înfrângerea obstrucției tehnice și în articol se cuprind și dispoziții cari violează parlamentarismul!

În scopul de-a face obstrucția tehnică cu neputință, articolul al doilea dă prezidentului drept discreționar în ce privește admiterea ședințelor secrete și citirea motiunilor, propunerilor și amendamentelor, așa încât prezidentul poate să nu admită ședința secretă și să nu cetească motiunile, nici chiar în cazul când o cere majoritatea! Articolul mai cuprinde și dispoziția, că nici cu învoierea camerei nu poți face digresiuni în discurs.

Toate aceste dispoziții violează dreptul suveran al camerei, căci prezidentului i se dau atribuții cari fac din el un dictator, lucru cu atât mai primejdios cu cât e vorba numai de înfrângerea obstrucției tehnice. Căci, cu toate că nu aprob obstrucția tehnică, tot așa nu pot să aprob ca dreptul suveran al camerei să fie supus voinței prezidentului.

La articolul prim majoritatea a înțeles anomalia aceasta și a șters dintre dispoziții dreptul prezidentului de a hotărâ el asupra urgenței. Camera dacă vrea să rămână consecventă, trebuie să șteargă și dispozițiile acestui articol, fiindcă dacă tot mereu își cedează prezidentului drepturile, atunci prezidentul poate să-și valideze voința chiar și împotriva majorității.

Eu nu aprob nici decum lărgirea așa de liberală a atribuțiilor prezidentului. Nici chiar majoritatea însăși nu mai are nici o garanție, dacă prezidentul va voi să-și valideze acest drept discreționar și față cu majoritatea. Cum poate să-și valideze camera voința sa, dacă spre pildă recunoaște necesitatea de-a ține ședință secretă, de-a ceta motiunile etc., iar prezidentul răspunde: eu nu admit lucrurile aceste?

(Fotoliul de prezident îl ocupă Rakowsky István).

Știm că prezidentul camerei nu e răspunzător în cele politice. Eu nu-mi pot închipui un prezident, care să nu-și tragă consecvențele din neîncrederea ce-o nutrește față de el majoritatea; prin proiectul lui Nagy Emil introducem însă dispoziții, cari îi fac camerei cu neputință să-și valideze voința sa în fața prezidentului!

Noi, dacă voim să garantăm imparțialitatea și autoritatea fotoliului prezidențial, trebuie să renunțăm la toate dispozițiile cari tind să facă din prezident un exponent al partidelor majorității, fără să fie proprii a înfrânge obstrucția tehnică. Eu nici nu cred, că drepturile discreționare ce i se dau prezidentului se dau de dragul înfrângerii obstrucției tehnice, căci înfrângerea obstrucției se poate face mult mai ușor prin alte dispozițiuni.

Eu dimpotrivă cred, că prezidentului i se dau atribuțiile aceste, ca majoritatea să nu fie nevoită a se înfățișa în număr de ajuns pentru a aduce hotărâri. Căci, spre pildă, dacă se cere ședință secretă și consultă camera: nu poate să aducă hotărâri decât dacă deputații sunt în număr. Prin dispozițiile proiectului de revizuire majoritatea ajunge în situația superba de-a nu fi nevoită să poarte grijă ca deputații să fie de față în număr!

Admit că ședințele secrete se pot exploata în favorul obstrucției tehnice, admit că oratorii pot să ceară dela cameră voie de a face digresiuni, ca prin aducerea de hotărâri și prin votarea continuă să câștige timp, dară nu lărgirea drepturilor prezidențiale e calea pe care se pot remedia lucrurile aceste și prin urmare nu pot decât să cred, că ținta ce o urmărește lărgirea aceasta a drepturilor prezidențiale e să aducă majoritatea în poziția fericită de-a lăsa înfrângerea obstrucției pe mâna prezidentului. (Neliniște.)

Voi trece acum la proiectele de rezoluție pe cari am de gând să le prezint în chestia aceasta. Depun patru proiecte. Primul cere, ca pentru a putea ține ședință să fie de față cel puțin 125 de deputați, pentru a putea aduce hotărâri: cel puțin 250 de deputați.

(Cetește apoi proiectul al doilea și al treilea.)

Prez.: Il rog pe dl orator să rămâie în chestie, căci altminteri voi fi nevoit să-i iau cuvântul.

Dr. A. Vlad: (continuă citirea proiectelor de rezoluție): Cam aceste sunt cele ce am avut de gând să invoc împotriva proiectului lui Nagy Emil și cred, că am reușit să dovedesc contradicțiile și anomaliile cari se cuprind în acest proiect și cari aruncă o lumină tristă asupra parlamentarismului nostru.

Prez.: (sună). Il rog pe dl orator să nu repete. Despre acestea a vorbit deja (Zgomot). Nu pot să admit practica încerc-

cată de Croați de a repeti propriile cuvinte. În cas contrar voi fi silit să-ți iau cuvântul.

Dr. A. Vlad: Cred că nimeni nu-mi poate face învinuirea, că prin repetări aș tinde la lungirea discuției. (Zgomot îndelungat).

Pez. (sună): Liniște, domnilor.

Dr. A. Vlad: Eu am voit să-mi esprim numai nedumeririle, ce le am față cu acest proiect.

Prez.: Te rog să rămâi în chestie.

Dr. A. Vlad: Am terminat. Rog camera să primească proiectele mele de rezoluție și să dispună imprimarea lor.

Prez.: (consultând camera) Majoritatea nu ți-a încuviințat cererea. Urmează la cuvânt.

Hoffmann Otto: (vorbește împotriva proiectului). Prezidentul prin drepturile ce i-le dă noul proiect de revizuire ajunge într-o poziție fără păreche și fiind membru al partidului majorității, va permite majorității să profite de favorurile regulamentului, iar minoritatea... (zgomot).

Farkasházy Zs.: Prezidentul întotdeauna apără majoritatea.

Prez.: Te chiem la ordine! Prezidentul apără dreptatea (zgomot).

Molnár J.: E un principiu!

Prez.: Il rog pe dl deputat Molnár să nu se amestece în chestia aceasta. N'are nimic de a face cu ea. (Zgomot.)

Hoffmann Otto: prezintă mai multe amendamente și cere imprimarea lor.

Prez.: (consultând camera). Majoritatea nu ți-a încuviințat cererea. Are cuvântul dl deputat Molnár Jenő în chestie de regulament.

Molnár Jenő: În vremea cât vorbia dl deputat Hoffmann am făcut o întrerupere la care am fost apostrofât din partea prezidentului să nu mă amestec în chestia aceasta. Protestez solemn în contra acestor cuvinte. (Zgomot).

Prez. (sună): Îți iau cuvântul! Are cuvântul în chestie personală dl deputat Farkasházy Zsigmond.

Farkasházy Zs.: Revine asupra întreruperii sale de sus și o explică.

Urmează la cuvânt Dr. Stefan Petroviciu: Domnilor deputați (sgomot), înainte de toate trebuie să declar, că mă alătur la propunerea prezentată de dl deputat... (Sgomot mare).

Prez. (sună): Liniște, domnilor.

Stef. Petroviciu: ... Mezőfi, prin care se cerea, că dacă se primește articolul prim să se elimineze cu desăvârșire articolul al doilea, fiind absolut de prisos. Dacă cu toate acestea iau cuvântul, o fac ca — în cazul când s'ar primi articolul — cel puțin să l modificăm într-o câțva.

Înainte de toate vreau să mi depun amendamentele.

O voce: Câte ai?

St. Petroviciu: N'am multe.

Amendamentul meu întâi e (cetește amendamentul întâi, al doilea, al treilea, al patrulea, cincilea, șaselea, șeptelea). Al optulea amendament zice: „In cas când din proiectul de revizuire alui Nagy Emil...

Prez.: Regulamentul dispune, că discursurile nu pot fi cetește. Dacă dl orator va continua să-și cetească discursul, îi voi lua cuvântul.

St. Petroviciu: Ceteșc numai amendamentele, ca să revin la motivarea lor.

Al optulea amendament zice: „In cas când din proiectul de revizuire nu s'ar elimina propoziția a cincia”...

Prez.: Cetește cetești dta nu e amendament.

St. Petroviciu: E un amendament condiționat de primirea sau neprimirea unui amendament anterior.

Prez.: Înțeleg și-ți voi lua numai decât cuvântul. (Aprobări la kossuthiști).

St. Petroviciu: ... „propon să se modifice în chipul următor: ședința secretă nu se poate ține decât în jumătatea a doua a timpului stabilit pentru ținerea ședinței”.

(Cetește apoi amendamentul al nouălea, zecelea, unsprăzecelea și doisprăzecelea).

Al treisprăzecelea amendament zice: „Propun ca proiectul lui Nagy Emil”...

Prez.: Îți iau cuvântul! (Sgomot îndelungat. Aplause la kossuthiști).

Dr. Iuliu Maniu: Cer cuvânt în chestie de regulament. (Sgomot).

Prez.: E anunțat la cuvânt dl deputat Milan Ivanka, la proiectul lui Nagy Emil.

Farkasházy Zs.: Dl Maniu s'a anunțat mai de vreme. (Sgomot).

Prez. (sună): Liniște domnilor!

Milan Ivanka: Domnilor deputați, înainte de toate d-ți-mi voi să depun un proiect de rezoluție în chestia ședințelor secrete în sensul, că ședințe secrete nu se pot ține într-o zi decât două, de cel mult câte 20 de minute. Să fac propunerea aceasta mă îndeamnă motivul, că adusă în necesitate de a obstrua 16 ore...

Prez.: Îl rog pe dl orator să revie la chestie. (Sgomot).

M. Ivanka: În proiectul lui Nagy Emil dreptul petițiilor și al plângerilor e considerat de un lucru secundar și esențialitatea lui se amână pe sfârșitul ședinței de 16 ore. Deja în articolul prim al bulei de aur edate de Andrei II...

Prez.: Nu se ține de chestie.

M. Ivanka: Importanța dreptului de petiție...

Prez.: Te rog să revii la chestie!

M. Ivanka (analizează articolul al doilea): Rog camera să hotărască, ca interpelațiile să nu se desfășure la sfârșitul unei ședințe de 16 ore, ci după ora a patra...

Prez.: Eu nu vreau să restrâng libertatea cuvântului și recunosc, că ceea ce spune dl orator se ține de chestie, îl rog însă să fie cu considerare la faptul, că lucrurile acestea le-am auzit deja de vre-o 50 de ori. (Sgomot).

M. Ivanka: Indatăce s'a proclamat urgența unei chestii, proiectul lui Nagy Emil dispune, că oratorii nici cu voia camerei nu se pot abate dela obiect. Prin primirea acestei dispoziții i se pune capăt discuției generale.

Prez.: A doua oră te chem la chestie. Voi fi silit să-ți iau cuvântul!

(Va urma.)

De sub poalele Vlădeșei.

Correspondență particulară a „Telegr. Român”.

Rogojel, 7 Aprilie n.

Sub poalele muntelui „Vlădeasa” e situată comuna curat românească Rogojel, ai cărei locuitori sunt de religie agr. or. Până de câțiva ani în coace a dat puține semne de viață. În anii din urmă însă, la stăruința dlui protopop al tractului Cluj, *Iuliu Rogescu*, și-a edificat o școală, care, cu drept cuvânt, poate servi de model comunelor vecinate. Românul rogojean e mândru de școala lui, și nu arareori îl auzi laudându-se cătră alții din comunele vecine, că „am făcut o școală ca la oraș”. De doi ani preotul local *Traian Gall*, prin multe ostenele și jertfe a pus bază unui fond merit pentru susținerea școlii. Abia de doi ani s'a înființat și deja ne înfăptușează un rezultat îmbucurător. Toate acestea dovedesc hărnicia poporului din Rogojel.

Cununa acestor merite o pune însă ziua de 24 Februarie st. v. a. c. în care s'a ținut ședința sinodului parohial. A-nume, în această zi era pusă la ordine între obiectele de rezolvat a le sinodului cea mai grea și momentuoasă chestie a poporului nostru, chestia susținerii școlii și urcarea salariului la 1000 de cor., cât pretinde noua lege școlară. În 23 Februarie sosește dl Gavriliu Todoruț, paroh în Butești. În ziua de 24 Februarie, după serviciul divin, rostește o cuvântare acomodată, arătând însemnătatea școlii și foloasele ce le tragem din ea, precum și pericolul, la care suntem expuși prin pierderea acesteia. Îndeamnă poporul să o susțină și pe mai departe din propriile sale mijloace. Sămânța a fost bună și spre bucuria noastră și a sămănătorului, a căzut pe pământ bun. Aceasta ne-o dovedește faptul, că după a doua vorbire a dlui Gavr. Todoruț, ținută în ședința sinodului, în care arată mijloacele prin cari s'ar putea urca salariul învățătoresc, arată lucrurile stricăcioase, pe cari își cheltuesc banii, precum: beături, lux, judecăți, etc. poporul cu unanimitate a votat urcarea salariului. Iată încă o faptă bună, cu care se poate lauda poporul din Rogojel, care deși resfirat cu locuințele printre munți, prin frumoasele vorbiri a le părintelui G. Todoruț s'a unit în cugete, s'a unit în simțiri.

Pentru toate acestea laudă se cuvine atât poporului, cât și adevăraților lui conducători, adevăraților păstori sufletești, cari conduc turma încredințată lor la pășune sufletească bună.

Jertfește iubit popor și de aci înainte pentru scumpele tale așezăminte culturale: *b'șerică și școală!* Urmează sfaturile adevăraților tăi conducători! Fi tare în credință, căci se vor afla, sau poate s'au aflat persoane, cari prin cuvinte măgulitoare ar vrea să te înstrăineze de ei. Nu te lăsa însă a fi dus în ispită, ci întodeauna adăpăi aminte de dreptele cuvinte a le Mântuitorului: „Bate voi păstoriul și se vor risipi oile”.

Rogojeanul.

Conferențe învățătoresci.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiunile Venerabilului Consistor arhidiececesan dela 15 Februarie a. c. nr. 280 școl. învățătorii dela școlile noastre confesionale din protopresbiteratele Hațeg și Hunedoara prin aceasta se convoacă la conferențele învățătoresci ce se vor ține în 17 și 18 Aprilie a. c. st. v. în școala noastră din Livezeni, pe lângă următoarea

Programă:

1. În 17 Aprilie la 8 ore a. m. participarea la serviciul divin împreună cu invocarea Duhului Sfânt.
2. La 10 ore a. m. deschiderea conferenței prin comisarul consistorial.
3. Constatarea învățătorilor prezenți și constituirea biroului.
4. Tractarea temei dată din partea Ven. Consistor și anume: „Care este metodel cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire?” de Andrei Ludu, inv. în Hunedoara.
5. Științele naturale în școala populară, alegerea și predarea materialului, disertațiune de I. Cerbicean, inv. în Nucșoara.
6. „Rolul femeii în educațiune”, disertație de Maria Mosora, învățătoare în Hunedoara.
7. Prelegeri practice:
 - a) din religie: 1. „Slăbălogul din Capernaum” cu elevii cl. III., prelegător Toma Nistor; 2. „Zaharie și Elisaveta” cu elevii cl. III., prel. inv. George Pinca;
 - b) din limba maghiară: Conversație în limba maghiară despre corpul și extremitățile omului cu elevii cl. IV., prelegător inv. Toma Nistor;
 - c) din limba română: Despre adiectiv cu elevii cl. III., preleg. I. Raschiva Nușă, învățătoare în Cerișor;
 - d) din fononimică: Predarea sunelelor elevilor începători după metoda fononimică, prel. Iudita Pop, învățătoare în Ohaba de sub peatră;
 - e) din comput: Înmulțirea cu 10, 100 și 1000 cu elevii cl. III., prelegător Toma Nistor;
 - f) din geografie: Constatul Hunedoarei, cu elevii cl. III., prel. Gavril Hudea.
8. Designarea locului și temelor pentru conferența proximă.
9. Închiderea conferenței.

Sibiu, 24 Martie 1908.

George Proca
com. cons.

NOUTĂȚI.

Învierea Maieștii Sale. Din Viena se scrie, că în 7 Maiundă vor sosi acolo suveranii germani, printr-o felicitare pe Maieștatea Sa Împărașă. Regele nostru Francisc Iosif I. din idelentul iubilului de 60 de ani de domnie vor sosi în Viena încă și următorii doctofi: Regele Saxoniei, Regele din Wembherga, Principele-regent din Bava, Mareduciul din Baden și Meklenburg, începînd din Oldenburg, Anhalt, Coburgota, Schaumburg-Lippe și Lippe-Deim. Toți vor fi încortelați în palatul din Schönbrunn și în Hofburg. Maieștatea Sa va primi pe toți în audiență încă 7 Maiu în prezența tuturor membrilor casei sale domnitore. Vorbirea de licitare o va rosti Împăratul Wilhelm al Germaniei. Tot în aceea zi după amiază a fi prânz mare la curte în onoarea oaspiilor.

Conferențe didactice. Directorii școlilor secundare (medii) din circumscripțiunea Sibiului au ținut conferențe în 6 și 7 Aprilie în Sibiu, sub președinția directorului superior de studii *Walter Bello*. A participat și directorul gimnasiului nostru din Brad, dl Dr. *Pavel Opris*, iar directorul gimnasiului român din Brașov dl *Virgil Onițiu* și-a scuzat absența. S'a discutat mult chestia înființării de internate ieftine pe lângă școlile medii, ca elevii se nu mai fie adăpoșiți în condițiunile rele de până acuma, îngubitoare în toată privința.

În amintirea iubitor răposati. Neconsolații Dr. Iancu Meșianu și soția sa Elena Meșianu n. Grossu din Zernești, dăruiesc întru vecinica odihnă a reposatei lor cumnate, respective surori, *Maria Garoiu n. Meșianu*, fondului „Victor și Eugenia Torășianu pentru înestarea fetelor sărace” 25 cor. și fondului le 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor noștri, 25 cor., sau în total 50 cor.

† **Rudolf Lobkovitz**, fost comandant al corpului 4 de armată din Buda-pesta, membru al casei magnaților, a decedat în Viena, în etate de 68 de ani. Înainte cu trei ani trecuse la pensie, cum se vorbea pe atunci, din motive politice.

Concertul Schieffer. Cunoscutul pianist, dl *Iulius Schieffer*, aranjează Marți în 14 Aprilie, cu concursul binevoitor al doamnei *Veturia Triteanu* un concert, în sala dela „Unicum”, cu un program bogat și ales. Începutul precis la oarele 7 și jumătate.

Pentru masa studenților din Brașov a dat domnul Dr. *Iancu Meșianu* și soția sa *Elena* 150 coroane, iar domnul Dr. *Eugen Meșianu* 100 coroane, întru amintirea neuitatei lor surori, respective cumnate, *Maria Garoiu n. Meșianu*.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit donațiuni pentru școala industrială, dela institutul „Albina” K 1000— (nu cum din greșală s'a fost publicat), dela dna și dl Dr. Iancu Meșianu K 100—, dela doara *Nina Dunka* K 10—, dela dl Dr. *Ilarion Pușcariu* K 20—, dela dl *Ioan de Preda* K 20—; iar dl Dr. *Octavian Russu* s'a înscris membru pe viață al acestei reuniuni.

Pentru gimnaziul din Brad. În 5 Februarie st. v. a. c., s'arânduse în comuna Cărpiniș cununia lui *Aurel Ionuțiu*, învățător, cu *Sofia Balea*, la propunerea învățătorului *Aurel S. Micu* din Bistra, s'a colectat cu ocaziunea jocului miresei, pentru fondul de completare a gimnaziului român gr. or. din Brad, suma de 52 cor. 14 fil., de la următorii nuntași: *Aurel Ionuțiu*, *Ioan Gligor*, *Ioan Popa*, *Nicolae Ionuțiu*, *Ioan Ionuțiu*, N. Dogar, *Avram Sărbu*, *Aurel S. Micu*, câte 2 cor., *George Chendi*, *Ioan David*, *Ioan Paul*, *Nicol. Macaveiu*, *George Ionuțiu*, A. Macaveiu, S. Nicoară, N. Jurca, *Nicolae Soit*, T. Bărsan, S. Ionuțiu, N. Nicola, N. Balea, *Cornel Manovicu*, *Theodor Sărbu*, *Ana Popa*, *Gligor Dumitru*, câte 1 cor., Dr. *Candiu David*, *Petru Balea*, *Nicolae Deoama*, P. Popovicu, câte 3 cor., *Ioan Sărbu* 260 cor., N. N. 40 fil., găsit 14 fil.

O mănăstire gr. or. de călugărițe în Cernăuți. Având în vedere efectele salutare ale instituțiilor de acest fel de prin alte țări, Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. *Vladimir de Repta* din Cernăuți, dupăcum am fost anunțat odată, a cumpărat din ale sale o casă în apropierea spitalului din Cernăuți (strada Vânătorilor nr. 2 a), a întocmit-o cu cele trebuincioase și a dăruit-o pentru o mănăstire gr. or. de călugărițe îngrijitoare de bolnavi. Casa cu întocmire reprezentă o valoare de 25.000 de coroane. Cu această fundațiune scrie „Apărarea Națională” din Cernăuți, I. P. S. S. a pus în anul jabilor al Maj. Sale Împăratului și în sensul nobilelor intențiuni ale Maieștii Sale, temelie pentru o instituțiune eminent umanitară, care e merită a aduce foloase neprețuite omenei suferinde. La stăruința I. P. S. Sale a fost incuviințată înființarea acestei mănăstiri cu prea înalta rezoluțiune împăratească din 12 Ianuarie a. c. a. Capela întocmită în mănăstire I. P. S. S. a sfințit-o în 8/21 Martie a. c. De prezent se află în mănăstire sub conducerea priorei *Maria Cerniavski-Cernescu* 15 candidate, dintre cari o parte fac deja serviciul de îngrijitoare la bolnavi în spitalul țării. După câștigarea cunoștințelor și dexterității necesare, ele la cas de trebuință vor fi aplicate ca îngrijitoare la bolnavi și în case private.

Reuniunea generală a patronilor sibiieni convoacă la adunare de constituire pe patronii (dătorii de lucru) sibiieni pe 15 Aprilie a. c. la 6 ore seara în sala cea mare dela „Unicum” lui *Kirscher*, adresându-le următoarele cuvinte: „Lipsa de organizație, recunoscută de patroni în general, ca să poată rezista cu puteri unite contra abuzurilor organizațiilor de muncitori, cari își închipesc a fi deja mare putere, iar de altă parte, ca interesele patronilor (dătorilor de lucru) comerciali și industriali să fie reprezentate și apărate cu cea mai mare ponderezitate, ne dă speranța, că fie care dător de lucru din Sibiu se va grăbi a lua parte la adunarea aceasta de constituire, contribuind prin aceasta la avântul comerțului și industriei, cari și așa sunt tratate atât de mașter. În numele comitetului de pregătire: *Francisc Szalay*, măestru de edificat, prezident provizor.”

Din Poșaga de sus ni se scrie, în 11 Martie st. v. c. s'au început acolo lucrările pentru ridicarea unei școle noi gr.-cat. române. Înainte de a se apuca măiestrii de lucru, au mers, însoțiți de mai mulți oameni, — între ei și învățătorul și prim-curatorul, — la crășma din sat, unde s'au îmbătat. Venind noaptea târziu acasă, prim-curatorul a fost atacat în întunec din partea unor necunoscuți și cu lovituri puternice și cu împunsături de cuțite a fost omorât. Dimineata, măiestrii cari veneau să se apuce de lucru, l'au aflat întins pe locul, unde era să se zidească școala, și mai dădea semne de viață, dar în scurtă vreme a murit, fără a fi putut spune cine l'a omorât. Se crede însă, că a fost careva din cei ce erau contrari zidirii școlii, pe locul pe care se zidește.

Perchisiție. La redacția ziarului „Tribuna” din Arad s'a făcut Joi perchiziție din partea poliției și s'au confiscat mai multe exemplare din cartea „Românii din statul ungar”, scrisă de dl *Ioan Russu-Sirianu* și premiată din partea „Academiei Române”.

Zidiri moderne. În Londra s'au prăbușit două case mari, în cari locuiau la oaltă patru zeci de familii. Catastrofa s'a întâmplat noaptea. De sub ruine au fost scoși dimineața 9 morți, 20 grav răniți. Ceialalți s'au ales, parte cu rane mai mici, parte numai cu spaima.

Advocați noi. În 9 Aprilie Dr. *Simion Cheșian* și în 10 Aprilie Dr. *Corneliu Russu* au depus cu succes censura advocațională înaintea comisii censurătoare din Târgul-Murășului.

Dr. Traian Suciu, profesor în Brad, a luat Vineri cu succes laudabil doctoratul în filosofie la universitatea din Cluj.

† **Ana Bucur Comșa născ. Samoilă**, după grele suferințe, împărtășită fiind cu sfintele taine și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Vineri, în 10 Aprilie st. n. 1908, fiind în etate de 77 ani. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre vecinica odihnă Duminecă în 12 Aprilie st. n. a. c., la orele 11 a. m. în cimitirul bisericii mari gr.-or. din Săliște. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Al 124-lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după mult regretatul *Pavel Cotoșiu*, fost actuar al consistorului metropolitan.

Acesta este al 124-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Polițiști ca spărgători. S'a întâmplat lucrul în America, în Filadelfia. Săvârșindu-se adevăat mai multe furturi îndrăznețe, poliția a început să facă cercetări severe și a prins în urmă patru polițiști, cari erau capii unei bande bine organizate de spărgători. Polițiștii prinși cu ocazia mică au tăgăduit, în urmă însă au recunoscut.

Marcele ligei slovacăști. „Slovenski Liga” o puternică asociație a Slovacilor americani, a emis nu de mult mărci și medalii cu inscripții slovacăști. Profitul realizat din vânzarea acestora era merit pentru ajutorarea Slovacilor din patrie. Domnii miniștri *Andrássy* și *Kossuth* au pus însă capăt acestei „agitații”, ordonând atât autorităților administrative cât și celor poștale să impedeze pe cât e posibil răspândirea acestora și ordonând totodată și confiscarea lor.

Aviz. De oarece de repetite ori dnii preoți sau învățători, făcând comande pentru biserică, sau le-au refuzat, sau nu le-au căutat la poșta la timp, din care cauză pachetele veneau înapoi, cauzând librăriei arhidiecezane din Sibiu spese zadarnice, suntem siliți, pentru evitarea acestor neplăceri, să aducem dlor învățători la cunoștință, că de aci înainte toate cauzurile de refuzare a pachetelor se vor comunica Ven. Consistor de aici. Cu toată stima: *Librăria arhidiecezană*.

Cărți și reviste.

„Minerva” institut de arte grafice și editură în București, a mai scos din tipar următoarele cărți de mare valoare literară: *O istorie de demult*, de *M. Sadoveanu*, prețul 2 lei exemplari. *Novel și povestiri*, de *I. L. Caragiale*, prețul 1 leu 50 bani. *Poesii populare ale Românilor*, de *Vasile Alecsandri*, prețul 1 leu 50 bani exemplari. Se pot comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu.

Aviz!

Practicant pentru farmacie cu VI. clase gimnaziale se primește la farmacistul

[85] 1-2 **Cornel Demeter**
Szászváros.

La Nr. 311/1908 protp. [87] 2-3
Concurs.

In sensul ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dela 13 Martie a. c. Nr. 2639 Școl. pentru ocuparea postului de învățător la școala elementară gr.-or. română din **Zlagna**, protopresbiteratul Agnitei, se eserie concurs cu termen de 15 zile dela 1-a publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual de 600 cor. solvibil în rate treilunare din repartitie și cvartir în natură în edificiul școlai.

Dela alesul învățător, pe lângă instrucțiunea obligată, se mai cere ca se cânte, în Duminici și sărbători, cu elevii la sf. liturgie în biserică.

Petițiunile instruite cu documentele prescise, sunt a se adresa subscrisului.

Agnita, 27 Martie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-oriental al Agnitei:

Ioachim Muntean
protopop.

A nagydisznódi járás főszolgabírájától.

Sz. 1708/1908. [84] 2-3

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye nagydisznódi járás Porcesd községben megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdeték.

Ezen állással a következő javadalmazás van összekötve:

1. 1600 K törzsfizetés,

2. Magánügyekbeni munkálatok után a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1883 évi I. t. cz. 6. §-a illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-a értelmében felszerelt és életkorukat, eddigi alkalmzatásukat és nyelvismereteiket igazoló bizonyítványokkal ellátott pályázati kérvényeiket folyó évi április hó 30-áig délután 4 óráig alolirotthoz annál inkább nyujtsák be, mivel a később érkező folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

Nagydisznód, 1908. évi április hó 8.

Dr. Schuster
főszolgabíró.

Aviz!

In fabrica de Var din Orlat, se arde și expediază zilnic, în mare și mic, renumitul

Var de Orlat,

liber de piatră și sguară.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

I. Banciu & Co.
Orlat.

(82) 4-5

Se caută agenți!

Persoane aparținând ori cărei clase, în special acele ce sunt în relații și contact cu poporul și oamenii dela sate, sunt rugați ași da adresele respective. Câștig ușor și mare. Oferte sub H. A. 2809

Rudolf Mosse,

[61] 5-5 Viena (Austria),

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din comit Sibiu“.

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote	K—24
2. Trifoilul, de Eugen Brote	—24
3. Prăsirea pomilor, de D. Comșa	—24
4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean	—80
5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	160
6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	—70
7. Statutele tovărășilor agricole	—
8. Statutele însoțirilor de credit (Raiffeisen)	—
9. Povești pentru stăpîrea gîndacilor de Maiu	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii	—
11. Povești pentru apărarea împotriva gîndacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
12. Scurtă povățuire la stăpîrea șoarecilor de câmp	—10
13. Cum să îmblătim orzul de bere	—18
14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif	—70

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiu, se pot procura următoarele re-cuise de învățămînt impuse de noua lege școlară:

Tabele de cetit ungurești	4-80
Tabele de cetit românești	4-80
Göncz P., A métermértékek falitáblája	1-20
Bittenbinder M., Utasítás a méterrendszer használatára és tanítására a népiskolák számára	—60
Rosch-féle természetrajz obrák (16 bu-căți în colori și cu text explicativ)	15-—
Mașină de socotit	13-50
Bopp, Colecțiune de măsuri metrice	12-—
Mapa politică a Ungariei	14-—
Mapa politică a Europei	15-—
Mapa fizică a Europei	15-—
Mapa fizică a Ungariei	15-—
Tabelele de părete ale lui Hötzel:	
Primăvara, vara, toamna, iarna, Curtea țărănească, Mușli, Orașul, trase pe pânză	6-60
Mapele comitatelor singuratică	20 și —30

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 64— Sibiu — Nagyszeben.

Dela Librăria arhidiecezană Sibiu

se pot procura următoarele cărți nou apărute:

Adam I., Pe lângă vatră, pilde și glume	1-50	Preotul Petrov, Pe urmele lui Christos, roman vol. I.	2-—
Adam I., Năzuinți, novele	1-50	Rădulescu Motru, Puterea sufl-tească	6-—
Brediceanu T. Viorele, vals pentru piano	2-—	Rădulescu Motru, Studii filozofice	6-—
Chendi I., Impresii	2-50	Rosetti M. C. R., Novele	—95
Căza, Naționalitatea în artă	1-50	Sadoveanu M., Povestiri alese	2-—
Gârja Dr., Bănatul fruncea, poezii în grai bănățenesc	—50	„La noi în Viuora, novele	2-—
Guette, Expunerea doctrinei	1-—	Sadoveanu M., Vremuri de bejenie	2-—
Iorja N., Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea	5-—	Insemnările lui Nicolae Manea	2-—
Iosif St. O., Zorile, dramă istorică în versuri	1-—	Sandu Aldea, Pe drumul Bărăganului	1-50
Iosif Anghel, Legenda funigieiilor, poem dramatic în versuri	1-—	Slavici I., Novele vol. I.	1-50
Ispirescu, Poveștile unchiș. sfătos	1-50	„II.	1-50
Lernontow M., Demonul, poem	1-—	Steriad Dna, Carte de bucate	5-—
Măndru A., Zori senine, poezii	1-50	Tabloul lui Mihai Viteazul	1-50
Maru Roșianu, Alcoolismul	1-10	Dr. Diaconovich, Enciclopedia română, trei volume mari cu	80-—
Nuța lui Părlol, teatru de copii	—20	Bustul lui Eminescu frumos lucrat, 22 cm. înălțime	4-60
Pașot I., Educația voinței	1-50	Hodoș C., Martirii	1-50
Pop W., Cum iubește o fată	1-50		
„E în vrea dragostei	1-50		

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiu se pot procura icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane, fine 27-40 cor., foarte fine 39-20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27-40 cor., fine 39-20 cor., foarte fine 48-40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39-20 cor., fine 48-40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48-40 cor., fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67-20 cor., fine 89-60 cor., foarte fine 117-60 cor.

Efteptuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătăsă: mărimea 72/114 cm 128-80 cor.; 72/100 cm 90 cor.; 55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătăsă 72/100 cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1. Vasile cel mare	20 fil.
2. Marele Mucenic George	30 „
3. Apostolii Petru și Pavel	30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Împărați Constantin și Elena	30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de Simeon Popescen, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

în cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage
recunoscută deja de ani ca cea dintâi și cea mai solidă.

Proprietar: **FR. CASPARI,**
Medias, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Prin urmare se poate face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 35-40

APĂ MINERALĂ PHONIX DIN BUZIĂȘ

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împră-pătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escrețiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația:

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 27-100